

بسمه تعالی

۱۶ محور پیشنهادی «دولت سایه»

جهت ترمیم برنامه وزیر صنعت، معدن و تجارت دولت دوازدهم

@dr_jalily

محورهای پیشنهادی دولت سایه جهت ترمیم برنامه صنعت، معدن . تجارت دولت دوازدهم

1. اصلاح مصارف
2. ایجاد و تکمیل کارگاه ها
3. گسترش همکاری بین بنگاه ها
4. اصلاح مالکیت بنگاه ها
5. اصلاح روش تأمین مالی
6. تسهیل ضمانت
7. ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه ها
8. گسترش همکاری های بین المللی
9. تولید و انتشار اطلاعات
10. تنظیم شرایط فعالیت ها و محصولات
11. تنظیم مالیات
12. سامانه حساب اعتباری
13. سامانه اطلاعات زنجیره تأمین
14. سامانه مشاغل
15. سامانه فناوری
16. دالان کسب و کار

بخش صنعت شامل رشته فعالیت‌های متعدد و متنوعی است و برای دستیابی به اهداف بخش صنعت، راهبردهای مناسب برای هر یک از این رشته فعالیت‌ها اجرا شوند؛ راهبردهای مذکور نخست با تفصیل و دقت بیشتری در زیرنامه‌ها بررسی شده و سپس برای کل بخش صنعت مطرح شده‌اند؛ به عبارت دیگر در این طرح (سطح کلان بخش صنعت) مهم‌ترین راهبردهای رشته فعالیت‌ها در کنار یکدیگر آمده و باهم ترکیب شده‌اند؛ بنابراین همه راهبردها برای همه رشته فعالیت‌ها موضوعیت ندارد.

اصلاح مصارف

با تغییر مصارف، تقاضا تغییر کرده و در نتیجه، میزان عرضه (از طریق تولید داخلی یا واردات) و قیمت محصولات تغییر می‌کند. با توجه به تفاوت هزینه‌های سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری محصولات مختلف نسبت به یکدیگر، تغییر ترکیب مصارف علاوه بر تغییر مخارج مصرف‌کننده (به‌طور مستقیم)، در کل اقتصاد نیز موثر بوده، می‌تواند باعث افزایش بهره‌وری و پایداری شود. اصلاح مصارف بر تنظیم قیمت‌ها و ضرورت‌های ذخیره‌سازی کالاها تاثیر می‌گذارد.

راهبردهایی که بدون واسطه بر اصلاح مصارف اثر دارند، عبارتند از:

1. تولید و انتشار اطلاعات: اطلاع‌رسانی درباره ویژگی و کیفیت محصولات؛
2. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: محدودیت و ممنوعیت استفاده از برخی محصولات؛
3. اقدام مستقیم: استفاده از مخارج دولت برای افزایش و یا تغییر ترکیب تقاضا (مانند الزام دستگاه‌های دولتی به خرید کالاهای ایرانی)

تغییر ترکیب مصارف با وضع مالیات، عوارض یا پرداخت یارانه (از طریق اصلاح قیمت) و همچنین تأمین نقدینگی، به‌طور غیر مستقیم بر مصارف اثر می‌گذارند.

ایجاد و تکمیل کارگاه‌ها

ایجاد و تکمیل (شامل بازسازی و توسعه) کارگاه‌ها، شرط لازم برای دستیابی به اهداف تولید است. از طرف دیگر در مواردی که ظرفیت‌های کافی ایجاد شده‌اند، ایجاد کارگاه‌های جدید باعث کاهش بهره‌وری می‌شود. با توجه به محدودیت منابع (مالی، نیروی انسانی، تجهیزات و غیره) و برای رعایت خط‌مشی «بهبود توازن منطقه‌ای در استقرار فعالیت‌ها و جمعیت» لازم است سرمایه‌گذاری برای ایجاد و تکمیل کارگاه‌ها اولویت‌بندی شود. با اطلاع‌رسانی از اولویت‌های سرمایه‌گذاری و در صورت لزوم تخصیص مشوق‌ها بر اساس اولویت‌ها، می‌توان هم‌راستایی سرمایه‌گذاران با اولویت‌ها را افزایش داد. البته اعطای مشوق در مواردی که روند سرمایه‌گذاری‌ها هم‌راستا با اولویت‌ها باشند، ضرورت ندارد.

راهبردهایی که بدون واسطه بر ایجاد و تکمیل کارگاه‌ها اثر دارند، عبارتند از:

1. اصلاح روش تأمین مالی: اولویت پرداخت تسهیلات بانکی و تأمین مالی از بازار سرمایه برای سرمایه‌گذاری‌های دارای اولویت؛
2. ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه‌ها: احداث راه در مناطق مورد نظر برای تأمین زیرساخت‌های لازم برای استقرار کارگاه‌ها؛
3. تولید و انتشار اطلاعات: اعلام اولویت‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران و مؤسسات تأمین مالی؛
4. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: الزام مطالعات آثار اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی و پدافند غیر عامل حسب مورد و اتخاذ تدابیر لازم؛
5. تنظیم مالیات: معافیت مالیاتی در برخی مناطق در راستای تشویق سرمایه‌گذاری؛
6. تنظیم مالیات: پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی برای تشویق سرمایه‌گذاری.

گسترش همکاری بین بنگاه‌ها

تقویت همکاری‌های بین بنگاهی منجر به افزایش صرفه‌های مقیاس و بهبود بهره‌وری بنگاه‌ها می‌شود. همکاری با سایر بنگاه‌ها هم برای بنگاه‌های کوچک و هم برای بنگاه‌های بزرگ مفید بوده، می‌تواند آن‌ها را در مسیر رشد پایدار قرار دهد. همکاری بین بنگاه‌ها از مهم‌ترین عوامل تنظیم‌کننده قیمت، کیفیت، پایداری و... به‌شمار می‌رود. چنانچه که ارتباط مناسبی بین بنگاه‌ها به‌ویژه در طول زنجیره تأمین ایجاد نشود، مسائلی مانند نوسان در مقدار تولید، قیمت، عدم اطمینان به کیفیت، عدم

شفافیت و کاهش انگیزه برای سرمایه گذاری پدید خواهد آمد. گسترش همکاری بین بنگاه‌ها باعث کاهش هزینه مبادله و ورود به بازارهای جدید می‌شود؛ همچنین فرایند یادگیری بنگاه‌ها را تسریع کرده، مهارت‌های مشترک را توسعه می‌دهد.

راهبردهایی که بدون واسطه بر گسترش همکاری بین بنگاه‌ها اثر دارند، عبارتند از:

1. اصلاح روش تأمین مالی: اولویت تأمین سرمایه در گردش برای بنگاه‌های فعال در همکاری بین بنگاهی؛
2. ایجاد مجتمع‌های تخصصی: همجواری بین بنگاه‌ها در مجتمع‌های تخصصی (شهرک‌های صنعتی، مجتمع‌های پژوهشی و...) برای تسهیل ارتباط بین بنگاه‌ها؛
3. تولید و انتشار اطلاعات: اطلاع از عملکرد و سوابق سایر بنگاه‌ها (از طریق رتبه‌بندی بنگاه‌ها) برای تسهیل شناسایی و انتخاب شرکای تجاری؛
4. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: تدوین استانداردهای همکاری‌های بین بنگاهی به ویژه در موارد حقوقی برای کاهش اختلافات و تسریع در رسیدگی به دعاوی مربوط.

حاکمیت باید از همکاری‌هایی حمایت کند که تا حدی موفق بوده‌اند.

اصلاح مالکیت بنگاه‌ها

تغییر سهامداران و تغییر نقش آن‌ها می‌تواند اثر بسیار زیادی بر عملکرد بنگاه داشته باشد. با اصلاح ساختار مالکیتی، تقویت حقوق مالکیت و تنظیم روابط مالکیت و مدیریت، هزینه‌های بنگاه کاهش یافته و نظارت بیشتری بر عملکرد مدیران اعمال خواهد شد. همچنین توزیع درآمد در جامعه نیز بهبود خواهد یافت. تغییر سهامداران شامل خصوصی سازی، ملی کردن و همچنین تغییر ترکیب سهامداران است.

راهبردهایی که بدون واسطه بر اصلاح مالکیت بنگاه‌ها اثر دارند، عبارتند از:

1. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: اجرای اصول حاکمیت شرکتی برای افزایش آگاهی سهامداران از عملکرد مدیران و فرایندهای تصمیم‌گیری؛

2. تنظیم مالیات: افزایش تخفیف مالیاتی شرکت‌های عضو بورس با سهام شناور (سهام متعلق به سهامداران خرد) بالا.

اصلاح روش تأمین مالی

تأمین سرمایه ثابت، سرمایه‌گذاری برای ایجاد ظرفیت‌های جدید و بازسازی و تکمیل ظرفیت‌های موجود را افزایش می‌دهد. تأمین سرمایه در گردش نیز استفاده از ظرفیت‌های ایجاد شده را افزایش داده، دستیابی به اهداف تولید را تسهیل می‌کند. با توجه به اهمیت منابع مالی در سرمایه‌گذاری و تداوم تولید، بهبود روش‌های تأمین مالی می‌تواند هزینه‌های مشهود و نامشهود بنگاه‌ها را کاهش دهد، که به کاهش قیمت تمام‌شده می‌انجامد.

تأمین مالی مناسب علاوه بر تأمین نقدینگی بنگاه‌ها، یکی از بهترین ابزارها برای سیاست‌گذاری حاکمیت است. با اولویت‌بندی تقاضاهای تأمین مالی و تزریق مناسب نقدینگی در نقاط مناسب، امکان اجرای سایر راهبردهای میانی نیز افزایش خواهد یافت.

راهبردهایی که بدون واسطه بر اصلاح روش تأمین مالی اثر دارند، عبارتند از:

1. تسهیل ضمانت: پذیرش انواع دارایی‌ها به عنوان تضمین و سهولت استفاده از آن‌ها برای کاهش هزینه‌های مشهود و نامشهود تأمین مالی؛
2. اصلاح اندازه بنگاه‌ها: افزایش سرمایه بانک‌ها متناسب با افزایش شاخص قیمت‌ها و بهبود شاخص کفایت سرمایه؛
3. اصلاح اندازه بنگاه‌ها: افزایش توان مالی یا اعتباری بنگاه‌ها و در نتیجه تأمین مالی از محل منابع داخلی بنگاه؛
4. اصلاح رفتار مالی خانوار: افزایش پس انداز خانواده‌ها به صورت سپرده بانکی یا خرید سهام، اوراق صکوک و مشارکت برای افزایش منابع مالی؛
5. تولید و انتشار اطلاعات: رتبه‌بندی بنگاه‌ها (با لحاظ شاخص‌های مالی و اعتباری) برای تسهیل اعتبار سنجی؛
6. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: تنظیم نرخ سپرده قانونی و سود وام بانک مرکزی به بانک‌ها؛
7. تنظیم مالیات: دریافت مالیات از سپرده‌های بانکی (در صورت کنترل ورود نقدینگی به بازارهای سوداگری) در راستای تقویت بازار سرمایه و افزایش سهم آورده سهامداران در بنگاه‌ها؛

8. تنظیم مالیات: معافیت پرداخت مالیات سود سهام تقسیم نشده در صورت اجرای مالیات بر مجموع درآمد اشخاص برای حفظ منابع مالی بنگاه‌ها؛
9. تنظیم مالیات: معافیت مالیاتی معادل افزایش سرمایه بنگاه‌ها برای باعث افزایش سرمایه شرکت‌ها از محل آورده سهامداران؛
10. تخصیص منابع حاکمیتی: تأمین بخشی از منابع تسهیلات بانکی از محل بودجه، صندوق توسعه ملی و سایر صندوق‌های دولتی؛ برای پرداخت تسهیلات به بنگاه‌های واجد شرایط از نظر حاکمیت.
11. سامانه حساب اعتباری

تسهیل ضمانت

سرمایه‌های زیادی وجود دارند که می‌توان از آن‌ها به عنوان تضمین استفاده کرد. زمین، ساختمان، کالاها، گواهی طلب (مانند صورت وضعیت پیشرفت پروژه) و... این قابلیت را دارند که با تبدیل شدن به یک سند معتبر و قابل اتکا (دائم یا موقت)، برای ضمانت استفاده شوند. در زنجیره تولید، کالاها و مواد بسیاری برای مدت زمانی قابل توجه در انبارها باقی می‌مانند. برآوردهای کارشناسی نشان می‌دهد که در طول یکسال حدود 30 میلیارد دلار کالا در انبارها باقی می‌ماند که به شرط قابل اتکا کردن اسناد این کالاها (قبوض انبار)، می‌توان در مدتی که کالاها در انبار باقی می‌مانند، از آن‌ها به عنوان پشتوانه‌ای برای تأمین مالی تولیدکنندگان استفاده کرد. همچنین رتبه اعتباری بنگاه و ضمانت نامه‌های بیمه‌ای نیز می‌توانند برای تضمین استفاده شوند.

افزایش استفاده از انواع دارایی‌ها به عنوان تضمین و سهولت استفاده از آن‌ها، تسویه معاملات را ساده‌تر و کم هزینه‌تر می‌کند. همچنین دریافت تسهیلات بانکی را تسهیل کرده، لزوم سپرده گذاری برای دریافت ضمانت نامه‌های بانکی (که باعث از دست رفتن بخشی از نقدینگی بنگاه می‌شود) کاهش می‌دهد.

راهبردهایی که بدون واسطه بر تسهیل ضمانت اثر دارند، عبارتند از:

1. تنظیم مالیات: معافیت مالیاتی افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌ها؛
2. تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات: رسمیت دادن به دارایی‌ها از طریق سند دار کردن آن‌ها؛

3. تولید و انتشار اطلاعات: رتبه بنگاه‌ها، به عنوان شاخصی برای تعیین اعتبار بنگاه.

ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه‌ها

ایجاد و تکمیل پایانه‌ها و مسیرها تأثیر زیادی در کاهش قیمت تمام‌شده (به ویژه برای کالاهای با ارزش افزوده پایین) دارند. دسترسی به شبکه راههای ارتباطی و پایانه‌ها، فاصله‌های زمانی را کوتاه می‌کند و هزینه‌ها را برای بنگاه‌ها کاهش می‌دهد. از طرفی توزیع فعالیت‌ها را در کشور بهبود می‌دهد. حمل بار به ویژه از طریق ریلی و دریایی برای بخش صنعت، معدن و تجارت اهمیت دارد.

راهبردهایی که بدون واسطه بر بر ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه‌ها اثر دارند، عبارتند از:

1. اصلاح روش تأمین مالی: اولویت در تأمین مالی، ایجاد مسیرها و پایانه‌های دارای اولویت؛

2. تنظیم مالیات: معافیت مالیاتی برای ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه‌های دارای اولویت.

حاکمیت می‌تواند با روش‌های مشارکت عمومی خصوصی، باکم‌ترین مداخله احداث مسیرها و پایانه‌ها را پیش ببرد.

گسترش همکاری‌های بین‌المللی

گسترش همکاری‌های بین‌المللی یکی از راهبردهای مؤثر برای دستیابی به اهداف است. انواع همکاری‌های بین‌المللی عبارتند از: عضویت در سازمان‌ها و مجامع، توافقنامه‌های دو جانبه و چند جانبه، حذف ارز واسطه، تبادل فناوری، تهاتر، زنجیره‌های تولید بین‌المللی و شبکه‌های خرده‌فروشی. در دو دهه اخیر، جهان شاهد افزایش روند توافق نامه‌های دو جانبه تجاری بوده است. در سال 1960 تعداد این موافقت نامه‌ها تنها 90 مورد بوده، اما در سال 2010 به بیش از 300 مورد رسیده

است. دلیل اقبال به توافق نامه‌های دو جانبه در مقابل توافقنامه‌های چند جانبه و منطقه‌ای و جهانی، باز بودن دست کشورها در تنظیم این نوع توافق نامه‌هاست. این توافق نامه‌ها با توجه به ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و شرایط دو کشور طرف قرارداد تنظیم شده، قابلیت‌های بسیاری در اختیار کشورها قرار می‌دهد.

تولید و انتشار اطلاعات

با داشتن اطلاعات کافی تصمیم‌گیری عوامل کامل‌تر و دقیق‌تر انجام می‌شود. گردآوری، صحت‌گذاری و تحلیل اطلاعات، منابع و امکاناتی می‌خواهد که معمولاً برای بنگاه‌ها و افراد فراهم نیست. اطلاعات شبیه یک «کالای عمومی» است که تولید آن هزینه‌های زیادی دارد، اما با مصرف کاهش نمی‌یابد؛ بنابراین حاکمیت باید به طور مستقیم یا غیرمستقیم، جریان‌های اطلاعاتی را تسهیل و تنظیم کند تا اطلاعات مورد نیاز عوامل به صورت بهنگام، صحیح و دقیق تأمین شود. اطلاعات فراهم شده برای حاکمیت هم بسیار مفیدند. اطلاعات مربوط به توانمندی، صلاحیت‌ها، سوابق کاری، اعتبار و عملکرد بنگاه‌ها از طریق سازوکار رتبه‌بندی بنگاه‌ها فراهم می‌شود. برای برخی از خدمات مهم نیز سازوکار رتبه‌بندی بسیار مناسب است. برخی از آثار رتبه‌بندی بنگاه‌ها عبارتند از:

1. ارتقای عملکرد بنگاه (افزایش کیفیت محصولات، خدمات پس از فروش و...)
2. افزایش رقابت سالم بین بنگاه‌ها در مسیر تلاش برای ارتقای رتبه؛
3. افزایش شفافیت اطلاعات بنگاه‌ها؛
4. پیشگیری از وقوع جرایم و تخلفات اقتصادی، کاهش معوقات بانکی و بیمه‌ای و مالیاتی، کاهش فساد، کم‌فروشی و...؛
5. ایجاد سازوکار غربال بنگاه‌های دارای صلاحیت در امور مختلف؛
6. امکان تشخیص دقیق و به‌هنگام وضعیت بنگاه‌ها و اعمال سیاست‌های تشویقی و تنبیهی هدفمند و به موقع؛
7. امکان اعمال خط‌مشی‌ها و اولویت‌های حاکمیت در رفتار بنگاه‌ها.

مثال: با رتبه‌بندی خدمات متا (مهندسی، تدارک، احداث¹)، از یک سو بازار این خدمات شفاف شده و از سوی دیگر توانمندی‌های پیمانکاران و کیفیت اجرای پروژه‌ها افزایش می‌یابد. آثار رتبه‌بندی خدمات متا عبارتند از:

1. در رتبه‌بندی خدمات متا، سوابق کاری، توانایی‌های بنگاه و در نهایت حجم مجاز قراردادهایی که یک شرکت می‌تواند منعقد کند، مشخص می‌شود. کارفرمایان برای ارزیابی پیمانکاران متا می‌توانند از امتیاز کسب شده پیمانکار در رتبه‌بندی خدمات متا استفاده کنند.
2. پیمانکاران متا برای حفظ و ارتقای رتبه خود، تلاش خواهند کرد که سابقه کاری خوبی به جا بگذارند و ضعف‌های خود را بر اساس شاخص‌های موثر در رتبه‌بندی کاهش دهند.
3. میزان ساخت داخل در پروژه‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند به عنوان یک شاخص در رتبه‌بندی لحاظ شده و به طور غیر دستوری، الزامی برای حداکثر استفاده از توان ساخت داخل را برای پیمانکاران در پی داشته باشد.
4. با اجرای پروژه‌ها توسط شرکت‌های متا، انباشت دانش و فناوری در شرکت‌های پیمانکاری رخ خواهد داد. با حرفه‌ای شدن ساخت و ساز صنعتی، هزینه و زمان اجرای پروژه‌ها کاهش می‌یابد. این شبیه وضعیتی است که یک پیمانکار ساختمانی توانمند، مجری پروژه‌های ساختمان‌سازی باشند، نه اینکه هر کس برای خودش خانه‌ای بسازد و تازه پس از ساخت اولین خانه، تا حدی با مسائل ساخت و ساز آشنا شود.
5. رتبه متا می‌تواند معیاری برای استاندارد کردن صادرات خدمات متا باشد. با توجه به این که یکی از اولویت‌های صادراتی کشور، صدور خدمات مهندسی است؛ رتبه‌بندی متا به ارتقای کیفیت صادرات خدمات مهندسی کمک می‌کند.

هرچند ارائه اطلاعات به تصمیم‌گیری صحیح کمک می‌کند، اما اگر پیش فرض‌های تصمیم‌گیرنده صحیح نباشد، با داشتن اطلاعات مناسب، لزوماً تصمیم و رفتار مناسب اتخاذ نخواهد شد. بنابراین علاوه بر اطلاع‌رسانی، باید منطق تصمیم‌گیری عوامل نیز اصلاح شود.

تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات

حاکمیت با تعیین شرایط فعالیت‌ها، محصولات، فرایندها و قیمت‌ها (تعیین محدوده مجاز قیمت برای برخی از محصولات) می‌تواند بر رفتار عوامل اثر بگذارد.

مثال: در برنامه راهبردی خودرو، برای فروش خودرو در داخل کشور توسط خودرو سازان داخلی شرط «اجازه فروش دو دستگاه خودرو در بازار داخلی به ازای صادرات یک دستگاه از سال 1394» گذاشته شده است. برای ارتقای کیفیت خودروهای تولید شده و صادراتی شدن محصول چندین روش می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد که یکی از روش‌ها الزام صادرات در برابر فروش داخلی است. این شرط که خاص خودرو بوده و برای همه محصولات مطرح نیست، در این برنامه بیان نشده است.

تنظیم مالیات

هر نوع دخالت مالی دولت در فرایند بازار آزاد که به شکل ممنوعیت یا اجبار نباشد، مالیات نامیده می‌شود. با این تعریف، محدوده مالیات را می‌توان تمامی نهادهای، فرایندها و قوانینی دانست که در وضع و اجرای یک مالیات صحیح موثرند. پرداخت یارانه نیز نوعی مالیات منفی محسوب می‌شود. دریافت مالیات با هدف کسب درآمد برای حاکمیت و نهادهای عمومی (مانند شهرداری‌ها)، تنظیم اقتصاد و یا تولید اطلاعات انجام می‌شود. هر یک از مالیات‌ها بسته به نوع طراحی، یک یا چند کارکرد را دارند. در این برنامه مالیات بیشتر برای کارکردهای تنظیمی و تولید اطلاعات مورد نظر است. البته به نقش درآمدی نیز توجه شده است. هدف اصلی از اخذ مالیات‌های تنظیمی، اجرای خط‌مشی‌ها (سیاست‌ها) و هدایت و تخصیص بهینه منابع کشور است.

مثال: مالیات‌هایی مانند مالیات بر ارزش افزوده هم درآمد قابل توجهی برای دولت و شهرداری‌ها فراهم می‌کند و هم شفافیت مبادلات در زنجیره تأمین را افزایش می‌دهد. جالب است که مالیات بر ارزش افزوده ابتدا برای شفاف شدن اطلاعات اقتصادی وضع گردید و بعدها با درآمدی که ایجاد کرد نقش درآمدی قابل توجهی نیز پیدا کرد. مالیات‌هایی مانند مالیات بر ارزش زمین، مالیات بر عایدی سرمایه، تعرفه گمرکی، جریمه‌های رانندگی، مالیات بر خانه‌های خالی و ... نیز بیشتر کارکرد تنظیمی و تولید اطلاعات دارند.

سامانه حساب اعتباری

سامانه حساب اعتباری، سرمایه در گردش تولید محصولات منتخب را تأمین می‌کند. خانوارها و بنگاه‌ها، مشتریان این سامانه هستند. همه مؤسسات مالی با منابع و نرخ سودهای مختلف می‌توانند در این سامانه مشارکت داشته باشند. دولت و بانک مرکزی می‌توانند از طریق این سامانه علاوه بر مدیریت نقدینگی، از تولید محصولات منتخب حمایت کنند.

هر شخصی می‌تواند چندین حساب اعتباری (مانند حساب‌های پولی) در بانک‌های مختلف افتتاح کند. جابه جایی اعتبار بین این حساب‌ها مانند جابه جایی پول بین حساب‌های پولی است. برداشت پول از حساب اعتباری، دریافت تسهیلات بانکی محسوب می‌شود؛ به عبارت دیگر هر گاه از یک حساب اعتباری مبلغی به یک حساب پولی واریز شود، این مبلغ تسهیلات بانکی محسوب می‌شود. البته قبلاً باید یک قرارداد کلی برای دریافت تسهیلات (مثلاً با عقد مضاربه) بین بانک و مشتری منعقد شده باشد.

جابه جایی اعتبار بین حساب‌های اعتباری یک شخص در بانک‌های مختلف هیچ محدودیتی ندارد؛ اما واریز اعتبار به حساب سایر اشخاص و برداشت پول از حساب اعتباری محدودیتی‌هایی دارد.

هدف اصلی حساب اعتباری، تأمین مالی بنگاه‌ها و مدیریت نقدینگی است. آثار این طرح عبارتند از:

1. پرداخت تسهیلات بانکی متناسب با تقاضا
2. جلوگیری از نشت تسهیلات مالی تولید؛ امکان اعطای خط اعتباری توسط بانک مرکزی برای توزیع دقیق نقدینگی متناسب با تولید و تمرکز بر اولویت‌ها بدون ایجاد عوارض تورمی
3. کاهش معوقات تسهیلات مالی
4. افزایش قراردادهای بلند مدت و مبادلات در زنجیره تأمین؛ کاهش نوسانات قیمت و مقدار مواد اولیه، مشارکت خریداران در تأمین نهاده‌های فروشندگان و ضمانت آن‌ها

5. حمایت از تولید داخلی با ایجاد مزیت خرید از طریق تسهیلات مالی و تأمین نقدینگی تولید
6. کاهش تقاضای نقدینگی برای تولید یک محصول و مواد اولیه آن در طول زنجیره تأمین
7. کاهش هزینه‌های مؤسسات مالی؛ کاهش هزینه‌های مالی برای دریافت کنندگان تسهیلات؛ کاهش نرخ سود و زمان دریافت تسهیلات
8. کاهش طلب تأمین‌کنندگان از بنگاه‌های حلقه بعدی

سامانه اطلاعات زنجیره تأمین

جریان اطلاعات پیوند دهنده تمام فعالیت‌ها و عملیات در یک زنجیره تأمین (از نخستین تأمین‌کنندگان تا مشتریان نهایی) است. هر چه این پیوند قوی‌تر باشد (یعنی داده‌ها صحیح، به موقع و کامل باشند) بنگاه‌ها بهتر می‌توانند برنامه‌ریزی کنند و منفعت کل زنجیره تأمین نیز بیشتر می‌شود. فناوری اطلاعات و ارتباطات، امکان مدیریت یکپارچه و هماهنگ زنجیره تأمین را فراهم می‌کند. آثار سامانه اطلاعات زنجیره تأمین عبارتند از:

1. بزرگ شدن بازار تولیدکنندگان و واردکنندگان رسمی و در نتیجه افزایش درآمد آن‌ها به واسطه‌ی عدم امکان فروش کالاها و خدمات غیر مجاز در بازار؛
2. افزایش اعتماد مصرف‌کنندگان به نمانام‌ها به دلیل عدم امکان سوء استفاده و در نتیجه، افزایش انگیزه فعالان اقتصادی برای ایجاد نمانام؛
3. امکان حمایت از حقوق مالکیت فکری (در نوآوری و طراحی کالا و خدمات) به واسطه‌ی اینکه کالای غیر مجاز به راحتی امکان کپی برداری از کالای اصلی و فروش در بازار را ندارد؛
4. تقویت خدمات پس از فروش و کالای مرجوعی با خارج شدن کالای غیر مجاز از بازار و عدم امکان تمرد از پذیرش مسئولیت کالای فروخته شده؛
5. کاهش انحراف تسهیلات بانکی؛
6. تقویت امکان سیاست‌گذاری و کنترل بازار به لحاظ قیمت، موجودی و کیفیت؛
7. بهبود جریان کالا، موجودی انبار و در نهایت، کاهش هزینه‌های حمل و انبارداری در طول زنجیره و درون بنگاه‌ها.

سامانه اطلاعات زنجیره تأمین می تواند با مدیریت لجستیکی درون بنگاه ها نیز پیوند خورده، تبادل اطلاعات بین شرکای تجاری را تقویت کند.

سامانه مشاغل

سامانه مشاغل بستری را برای تعامل همه ذی نفعان اشتغال فراهم می کند. این سامانه، مبتنی بر ساختار طبقه بندی و شماره گذاری مشاغل استاندارد است؛ البته هر بنگاه می تواند ویژگی های خاص خود را در مشاغل استاندارد شده اعمال کند. یکسانی تعاریف در این سامانه، باعث تسهیل ارتباط بین بنگاه های کارایی، کارفرمایان، کارجویان، مراکز آموزشی، مراکز آزمون، مراکز مشاوره و نهادهای پژوهشی و حاکمیتی می شود. همچنین امکان یکپارچه سازی اطلاعات و آگاهی از روندها فراهم می شود. در این سامانه، پایگاه داده ای از تقاضا و عرضه برای مشاغل مختلف در حال و آینده حاصل خواهد شد که می تواند مبنای برنامه ریزی بنگاه های اقتصادی، مراکز آموزشی، افراد و سازمان های حاکمیتی باشد. آثار سامانه مشاغل برای بنگاه های اقتصادی عبارتند از:

1. تسهیل برنامه ریزی منابع انسانی درون سازمان: اطلاعات پایه مشاغل نه تنها برای تعامل یک سازمان با محیطش مفید است، بلکه برای فرایندهای درونی سازمان نیز قابل استفاده است. اطلاعات پایه مشاغل که در بردارنده ویژگی های مورد نیاز برای هر شغل است امکان شناسایی پتانسیل های موجود، شناسایی نیازهای آموزشی، انتصابات و طراحی مسیرهای شغلی را فراهم می کند.
2. افزایش دقت در جذب نیروی انسانی: با افزایش دقت در توصیف مشخصات افراد مورد نیاز و استفاده از آزمون های استاندارد در انتخاب نیرو، امکان جذب متناسب ترین افراد با مشاغل بنگاه و کاهش هزینه اجتماعی اخراج نیروی کار و کاهش دعاوی بین کارگر و کارفرما فراهم می شود. اکثر کارفرمایان آگاهی دقیقی از منابع انسانی مورد نیاز خود ندارند و شناسایی نیروهای کارآمد برای آنها سخت است؛ این مسائل باعث عدم جذب نیروی بیشتر یا جذب نیروهای نامناسب می شود که هزینه های زیادی به بنگاه تحمیل می کند.

آثار سامانه مشاغل برای کارجویان و کارکنان عبارتند از:

1. اطلاع دقیق از بازار کار شامل شغل های مورد نیاز، متوسط درآمد هر شغل، آینده هر شغل.

2. امکان برنامه ریزی فردی برای افزایش توانمندی های لازم: این سامانه سلايق و توانمندی های هر فرد را شفاف کرده، مشاغل متناسب با او را پیشنهاد می دهد. با توجه به مشخص بودن ویژگی های هر شغل دوره های آموزشی مورد نیاز نیز معلوم می شود.
3. افزایش رضایت شغلی و ارتقای عملکرد: سامانه مشاغل به کارجویان و کارکنان در انتخاب مشاغل مناسب با توانائی ها و انگیزه های شان کمک می کند. تطابق شغل و شاغل باعث افزایش رضایت شغلی و ارتقای عملکرد می شود

آثار سامانه مشاغل برای مؤسسات آموزشی عبارتند از:

1. شناسایی نیازهای آموزشی: با آشکار شدن تقاضای های دقیق کارفرمایان، نیازهای آموزشی با صحت و دقت بیشتری مشخص می شوند.
 2. طراحی دوره های آموزشی جذاب و موفق: با توجه به افزایش آگاهی دانشجویان از نیازهای خود، دوره هایی که خوب طراحی شوند با استقبال مواجه شده و افزایش اشتغال دانش آموختگان در شغل های مرتبط دوره های طی شده را در پی خواهد داشت.
- علاوه بر این، با ایجاد پایگاه های اطلاعاتی کامل و دقیق از بازار کار امکان پایش وضعیت فعلی و پیش بینی های آتی برای حاکمیت فراهم می شود. «سامانه مشاغل» بهترین و کامل ترین زیرساخت برای تخصیص منابع انسانی در سطح کلان و درون سازمان ها، شایسته سالاری و ارتباط دانشگاه و جامعه در بعد منابع انسانی است.

سامانه فناوری

سامانه فناوری، زیرساختی برای هماهنگ سازی عرضه کنندگان و متقاضیان فناوری و همچنین تسريع و تسهيل در تعريف، اجرا و ارزیابی پروژه های پژوهشی است. این سامانه مسیری شفاف برای ارتباط بین متقاضیان پروژه های پژوهشی، حامیان این پروژه ها و پژوهشگران متخصص و همچنین پایگاهی از مستندات پژوهش های قبلی ایجاد می کند. در این سامانه، متقاضیان، حامیان و پژوهشگران به ترتیب، نیازهای پژوهشی، زمینه های حمایت و نوع آن و توانمندی های خود را ثبت کرده، پس از تخصیص پژوهشگر به هر نیاز و متقاعد شدن حامی عقد قرارداد، کیفیت انجام پروژه و ارزیابی نهایی آن نیز پیگیری می شود. علاوه بر ردیابی پروژه های پژوهشی

از ابتدای تعریف تا انتهای اجرا و رتبه بندی پروژه های انجام شده، ایجاد پایگاه های اطلاعاتی از پژوهشگران، حامیان پروژه های پژوهشی، پژوهش های انجام شده و نتایج آن ها و... نیز از مزایای آن است. آثار سامانه فناوری عبارتند از:

1. ایجاد پایگاه اطلاعات فناوری های موجود، گزارش های پروژه های پژوهشی انجام شده، اختراعات ثبت شده و...؛
2. یافتن سریع و کم هزینه عرضه کنندگان فناوری برای رفع نیازهای فناورانه یک واحد تولیدی یا خدماتی؛
3. انتشار سریع اطلاعات مربوط به فناوری های جدید؛
4. فراهم شدن امکان کشف ارزش فناوری جهت توسعه معاملات فناوری بین عرضه کنندگان و متقاضیان.

با راه اندازی سامانه فناوری بسیاری از این مسائل رفع می شوند. «سامانه فناوری» بهترین و کامل ترین زیرساخت برای شناسایی اولویت های پژوهشی و ارتباط دانشگاه و جامعه در بعد پژوهش است. با استفاده از زیرساخت های مشترکی که در این سامانه ایجاد می شود، فن بازارهای غیردولتی متعددی می توانند با کارایی و اثربخشی بالا فعالیت کنند.

دالان کسب و کار

«دالان» مسیری است که در آن مشتری می تواند مجموعه ای از خدمات مرتبط با هم را (که به منظور دستیابی به یک هدف نهایی ارائه می شود)، به صورتی یکپارچه، جامع، کارا، اثربخش، در کوتاه ترین زمان و با یک استاندارد مشخص دریافت کند. دالان کسب و کار در راستای تسهیل دریافت خدمات و انجام تعهدات کسب و کارها بدون درگیر شدن در فرایندهای متنوع سازمان های ارائه دهنده طراحی شده است.

مثال: کلیه اطلاعات و خدمات مرتبط با سرمایه گذاری در طرح های صنعتی، معدنی و تجاری اعم از تاسیس واحد تولیدی (صدور جواز تاسیس، تمدید و ابطال و یا انتقال جواز، اعلام پیشرفت طرح های سرمایه گذاری و درخواست تسهیلات بانکی احداث واحد تولیدی، درخواست پروانه بهره برداری و...)، بازسازی و تکمیل واحدهای تولیدی (تسهیلات بازسازی و...)، اکتشاف و استخراج معادن، خرید واحد تولیدی، دریافت انشعاب برق و گاز، دریافت مجوزهای محیط زیست و... در این

سامانه الکترونیکی و یکپارچه می‌شوند. این سامانه در بردارنده تمامی اطلاعات واحدهای موجود یا در حال احداث است که داده‌های ارزشمندی برای مطالعات سرمایه‌گذاری است.

مثال: تجارت خارجی شامل فعالیت‌های متعددی مانند گواهی مبدأ، ثبت سفارش، صدور مجوزهای تخصصی در کالاهای مختلف، گشایش اعتبار، تایید استاندارد، ترخیص، بازرسی و... است که این فرایندها و همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی مربوطه در سامانه تجارت خارجی یکپارچه می‌شوند. این سامانه، مسائل حقوقی بنگاه‌ها در تجارت فرامرزی را نیز پوشش می‌دهد.

آثار دلان کسب و کار عبارتند از:

1. تأمین خدمات مورد نیاز کسب و کارها
2. کاهش زمان و هزینه در فرایندهای اداری
3. شفافیت اطلاعات و فرایندهای و پیشگیری از ناکارایی و مفاسد احتمالی
4. اصلاح جهت‌گیری کسب و کارها
5. فراهم شدن امکان اعمال خط‌مشی‌ها حاکمیت در فعالیت‌های کسب و کارها

سازمان‌های حاکمیتی متعددی در فرایند سرمایه‌گذاری نقش دارند که در قالب این سامانه هماهنگ می‌شوند. برخی از این سازمان‌ها عبارتند از: وزارت صنعت معدن و تجارت (دفتر سرمایه‌گذاری)، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، سازمان محیط زیست، وزارت راه و شهرسازی و استانداری‌ها.